



İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi

Abdullah Işıklar¹
Ali Haydar Şar²
Mustafa Koç³

Özet

Bu araştırmada, işverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri incelenmiştir. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada çalışma grubunu 2011 yılında Sakarya ve Kayseri İllerinde üretim ve hizmet alanlarında işveren ve usta öğretici olarak çalışan toplam 318 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada işveren ve usta öğreticilerinin Mesleki Eğitim Merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi formu ve İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzde gibi betimsel analizlerin yanı sıra İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirlemek için işveren ve usta öğreticilerin iş yeri pozisyonlarına göre Kay-kare analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, işverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinde anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir. Araştırmanın sonuçları ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış ve gelecek araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Usta Öğreticiler, Mesleki Eğitim Merkezi, Çırak

¹ Yrd.Doç.Dr.,Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, pskapo@hotmail.com

² Yrd.Doç.Dr.,Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ahaydarsar@hotmail.com

³ Yrd.Doç.Dr.,Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, mkoc@sakarya.edu.tr

Investigating of the conceptions of employer and master instructors on students from vocational education center

Abdullah Işıklar⁴
Ali Haydar Şar⁵
Mustafa Koç⁶

Abstract

This study is aimed to investigate the conceptions of employer and master instructors on students from vocational education center. Workgroup of the study comprises totally 318 people who work as employers and master instructors in the field of production and serving in Kayseri and Sakarya cities, in 2011. Data is collected via personal information form and determining conceptions of employer and master instructors on students in vocational education survey, which was developed by researchers for the purpose of determining the conceptions of employers and master instructors on students from vocational education center. Descriptive analysis such as frequency and percent was used in data analysis. Besides, Kay-square technique was used according to positions of employers and master instructors, by the aim of determining the conceptions of employers and master instructors on students from vocational education. According to research, significant differences between conceptions of employers and master instructors about students from vocational education center were found. Results of the study were discussed in related literature and submitted suggestions for future studies.

Keywords: Master Instructors, Vocational Education Centre, apprentice

Giriş

Bireylerin sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri, sosyal hayatın içerisinde aktif rol alabilmeleri, kendi gizil güçlerini ortaya çıkarabilecek bir meslek sahibi olmalarına bağlıdır. Çağımız; branşlaşma ve teknolojik ilerleme çağıdır. Bu da ancak kapasiteli, yetenekli, mesleki ve teknik eğitim almış insanlarla sağlanabilir (Erdem, 1999). Bireylerin meslek seçimleri onların hayatlarının tüm alanlarını derinden etkilemektedir. İnsan gücünün verimliliğini arttırmak, işsizliği önlemek, bireyleri mesleki yaşama hazırlamak açısından farklı mesleki eğitim yaklaşımları uygulanmaktadır. Bunlar örgün ve yaygın eğitim faaliyetleri içinde değişik şekillerde yer alabilmektedir. Günümüzde mesleki eğitim “işbirliği modeli” denilen meslek standartları ve belgelerin devlet-işveren-işçi kuruluşları tarafından birlikte düzenlendiği ve mesleki eğitiminin hükümet ile özel işletmelerin birlikte uygulandığı çırak-kalfa-ustalık düzeni içinde yürütülmektedir. Bu sistemde pratik eğitim iş yeri, teorik

⁴ Assis. Prof. Dr., Erciyes University, Educational Faculty, Educational Sciences Department, pskapo@hotmail.com

⁵ Assis. Prof. Dr., Sakarya University, Educational Faculty, Educational Sciences Department, ahaydarsar@hotmail.com

⁶ Assis. Prof. Dr., Sakarya University, Educational Faculty, Educational Sciences Department, mkoc@sakarya.edu.tr

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

eğitim ise okul tarafından yürütülmektedir. Bu sisteme aynı zamanda ikili (dual) sistem de denilmektedir (Kazu, 2001). Çıraklık temelli işgücü yetiştirme sistemleri, işletme-okul işbirliğine dayalıdır. Bu sistemin işlevsel ve uygulanabilir olması, her şeyden önce iş hayatının gelişmiş olmasına, çıraklık eğitimi için işletmelerin taleple uyumlu eğitim imkânı sunabilmesine, emek pazarında nitelikli işgücü talebinin olmasına ve mesleki eğitimin işletmelerin yararına olduğunun yaygın biçimde benimsenmesine bağlıdır (<http://www.tisk.org.tr>). Mesleki eğitim sistemi, yetişmiş insan gücü ile ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün birbiriyle uyumlu olmasını ön plana çıkartmaktadır.

Türkiye’de iş gücü arzı ile talebi arasında ciddi uyumsuzluk mevcuttur. Bunun nedeni olarak mesleki eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları, bu programlarla yetiştirilen teknik iş gücü ile iş gücü piyasasının ihtiyaçları arasında uyum sağlanmamasından kaynaklanmaktadır (Ünal, 1988). Bunun sonucunda iş gücü piyasasında bir yandan niteliksiz iş gücü artarken, diğer yandan ekonominin ve gelişen teknolojinin gerektirdiği nitelikli iş gücü talepleri karşılanamamaktadır (DPT, 2001b). Türkiye’de eğitim ile istihdam arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Mesleki eğitim ve okutulan müfredatın güncel olmaması işgücü piyasasının talep ettiği nitelikte, değişen bilgi ve beceriye sahip ara işgücü yetiştirilememesine neden olmaktadır (Kenar, 2005). Bu durum Türkiye’nin nitelikli insan gücü yetiştirme konusunda ciddi problemlerle karşı karşıya olduğunu göstermektedir (TİSK, 2004). Mesleki eğitimde alanındaki bir başka sorun olarak da öğrenci kalitesindeki düşüşten dolayı mesleki eğitim ile niteliği düşük mezunlar verilmektedir (Sönmez, 2008). Mesleki eğitim veren kurumları düşük profilli öğrencilerin tercih ettiği okullar haline dönüşmesi, yetenekli öğrencilerin mesleki eğitimden uzaklaşması ve eğitim sisteminden kaynaklanan problemler, reel sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman sıkıntısını da beraberinde getirmiştir. Verilen eğitimin niteliğinden kaynaklanan sektörün ihtiyacını karşılamaktan uzak mezunların istihdamında güçlükler yaşanmaktadır. Örgün ile yaygın eğitimi ve orta öğretim ile yüksek öğretimi bütünleştirecek esnek bir program yapısı kurulamamıştır. Yerel düzeyde yetkiler yeterli olmamakta, uygulanan programlar çevre ihtiyaçları ile tutarlı olmamakta ve istihdam olanağı sınırlı olan alanlar için gereğinden fazla eleman yetiştirilmektedir (Fer, 2000).

Ayrıca mesleki eğitim veren okullarda ders araç ve gereçleri, atelye imkanları ve öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir (TUBİTAK, 2005). Mesleki eğitim kurumlarında görev alan eğitimcilerin mesleki becerileri ve bilgileri zaman

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

içerisinde sanayiden ve gelişen teknolojiden uzaklaşmış olması nedeniyle eğitim için yetersiz kalmaktadır (Koçel, 2004). Bu durum geleneksel mesleklerin yürütüldüğü alanlarda iş gücü fazlalığı, yüksek teknoloji kullanmayı gerektiren alanlarda ise nitelikli iş gücü eksikliğini gündeme getirmektedir (Savaşır, 1999).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mesleki ve teknik eğitim okullarının sayısını 3 bin 39'dan 3 bin 789' çıkarmasına rağmen kaliteyi arttıramadığı için 150.000 mezun işsiz durumdadır (Altuncı, Salman, ve Doğan, 2009). Mesleki teknik eğitimin yeterince özendirilmemesi ve mesleki teknik eğitim kurumları ile işletmeler arasında koordinasyon sağlanamaması, genç işsizliğinin artmasının en büyük nedenlerinden birisi olarak görülmektedir. Türkiye'deki teknik ara insan gücünün sahip olduğu "insan sermayesi"nin piyasa ihtiyaçları ile uyumlu olup olmadığının saptanması çözüm yolunda atılacak en önemli adım olacaktır. Bu saptama nitelikli insan gücü problemini ortadan kaldırmasının yanında verimlilik probleminin çözümü için de önemlidir. Reel sektörle yaşanan tüm bu uyumsuzluklar istihdam problemini de beraberinde getirmektedir. Günümüzde, ekonomik gelişme ritmi gelişmiş ülkelerde dahi, teknolojik işsizliğin yol açtığı istihdam kaybını telafi etmeye yetmemektedir (Ongun, 2007). Türkiye'deki meslek eğitim sistemi farklı açılardan sürekli eleştirilmektedir. Bir diğer eleştiride sanayinin ihtiyaç duyduğu teknik elemanın yetiştirilmesinde Meslek Liselerinin Mesleki Eğitim Merkezlerine dönüştürülmesi yani çıraklık eğitimi ile teknisyen eğitiminin aynı kurum bünyesinde toplanmasıdır (Nogay, 2007). Mesleki eğitim alan öğrencilere işletmelerde beceri eğitimi verilmelidir. Mesleki eğitim veren okullar ile işletmeler arasında görev paylaşımı yapılmalıdır (Anapa, 2008). İşletmelerdeki işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri önemli hale gelmektedir. Bu çalışmada işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri incelenmiştir. Bu amaçla;

1-İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri nelerdir?

2-İşveren ve ustaların mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Katılımcılar: Bu araştırmaya 2011 yılı içerisinde Sakarya Organize Sanayi ve Kayseri Organize Sanayi bölgelerinde faaliyet yürüten 158 işveren(%49,7) ve 160 usta öğretici (%53,3) olmak üzere toplam 318 kişi katılmıştır. Bu illerin seçilme nedenleri organize sanayi bölgelerine sahip olmalarındır. Örnekleme alınan bireyler rastgele (random) örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları: Bu araştırmada gerekli bilgiler toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu ve İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmada katılımcıların iş yerlerindeki pozisyonlarını, işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim öğrencilerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerine Yönelik Görüşler Anketi kullanılmıştır.

İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi: İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen 34 maddelik “*İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi*” kullanılmıştır. Anket formu geliştirilirken ilk olarak ilgili literatür incelenmiş ve Mesleki Eğitim Merkezinde öğrenim gören öğrencilere yönelik olumlu ve olumsuzluk olarak görülen durumlar tespit edilmiştir. İkinci aşamada 40 işveren ve usta öğreticiye mesleki eğitim ile ilgili düşüncelerini içeren yapılandırılmamış görüşme tekniği ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sonucunda yapılan değerlendirmede işveren ve usta öğreticilerin, mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik olumlu ve olumsuz ifadeler listelenmiştir. Literatürden elde edilen ifadeler ile işveren ve usta öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda 29 maddelik bir anket formu oluşturulmuştur. Oluşturulan anketin içerik geçerliğini sağlamak amacıyla, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanından en az doktora derecesine sahip 6 uzmana, en az lise mezunu olmak üzere 6 işverene ve 6 usta öğreticiye olmak üzere 18 kişiye maddeler incelenmiştir. Uzmanlardan anket formundaki maddeleri inceleyerek, bu ifadelerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri tespit açısından yeterli olup olmadığı ile açık ve anlaşılır olup olmadığını değerlendirmeleri istenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda 8 ifade anketten çıkarılarak ankete son hali verilmiştir. Ankette yer alan ifadelerin

İşıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

değerlendirilmesi için (1=Evet, 2= Hayır, 3= Kısmen,) üç seçenekli bir dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Düzenlemelerin yapıldığı form ayrıca araştırma grubundan bağımsız 20 işveren ve usta öğreticiye uygulanarak ifadelerin doğru anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilmiştir.

İşlem: İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerini betimlemek amacıyla öncelikli olarak araştırma kapsamına alınan 318 kişiye (%49,7'i işveren), (%53,3' ü usta öğreticiye) Kişisel Bilgi formu ile İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi uygulanmıştır.

Verilerin Analizi: Araştırmada toplanan veriler üzerinde frekans ve yüzde gibi betimsel analizler yapılmıştır. İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezi öğrencilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı farklı olup olmadığını tespit etmek amacıyla kay-kare analizi yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin istatistiksel çözümlemesi sonucunda elde edilen bulgular araştırma da cevap aranan soru sırasına göre aşağıda verilmiştir.

1-İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri nelerdir?

Tablo 1- İşveren ve Usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezi öğrencilerine yönelik görüşlerine ilişkin frekans ve % değerleri

İşveren ve Usta öğreticilerin Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerine Yönelik Görüşleri	Evet		Hayır		Kısmen	
	f	%	f	%	f	%
1 Öğrenciler Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir	147	46,2	127	39,9	44	13,8
2 Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir	223	71,1	55	17,3	39	12,3
3 Öğrencilerin (çırakların) işyerlerindeki çalışma süreleri yeterlidir	138	43,4	128	40,3	52	16,4
4 Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri seçmektedir	94	29,6	167	52,5	57	17,9
5 Mesleki Eğitim Merkezine devam eden öğrenciler (çıraklar) sık sık mesleklerini değiştirmektedirler	127	39,9	111	34,9	80	25,2
6 Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenmek için uygundur	205	64,5	60	18,9	53	16,7
7 Çıraklar beceri eğitimi gördükleri işyerlerini sahiplenmektedirler	129	40,6	130	40,9	59	18,6
8 Çırakların işyerlerindeki statüleri onları memnun etmektedir	214	67,3	49	15,4	55	17,3
9 İşyerlerindeki beceri eğitimi çırakların gelişimi için yeterlidir	121	38,1	146	45,9	51	16,0
10 Mesleki Eğitim Merkezinde öğrencilerin (çırakların) almış oldukları teorik eğitim yeterlidir	221	69,5	30	9,4	67	21,1
11 Usta ve usta öğreticilerin el becerisi öğretimi yeterlidir	166	52,2	51	16,0	101	31,8
12 İşyerlerinde çıraklara tanınan sosyal haklar yeterlidir	162	50,9	87	27,4	69	21,7
13 Çırakların çalışma ortamları sağlıklıdır	207	65,1	66	20,8	45	14,2
14 Çıraklar çalışma ortamlarında bazı risklerle karşılaşmaktadır	206	64,8	67	21,1	45	14,2
15 Çırakların işyerlerindeki yapmış oldukları işler mesleki becerilerini geliştirmeye yöneliktir	180	56,6	77	24,2	61	19,2

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

16	Çırakların sosyal yaşamları iş performansını etkilemektedir	188	59,1	86	27,0	44	13,8
17	Çırakların aile yaşamları iş performansını etkilemektedir	179	56,3	90	28,3	49	15,4
18	Çırakların sosyo-ekonomik durumları iş performansını etkilemektedir	171	53,8	112	35,2	35	11,0
19	Çırakların daha üst öğrenim kurumlarına devam etmekte isteklidirler	197	61,9	78	24,5	43	13,5
20	Çıraklıklar örgün eğitimde başarılı olamadıkları için iş eğitimi almaktadırlar	163	51,3	103	32,4	52	16,4
21	Çıraklar ihtiyaç hissedilen ara iş gücünü karşılamak için işe alınmaktadırlar	94	29,6	120	37,7	104	32,7
22	Çıraklar zararlı madde kullanımı (sigara vb.) yaygındır	198	62,3	61	19,2	59	18,6
23	Mesleki Eğitim Merkezi çırakların sağlık sigortası giderlerini karşılamaktadır	180	56,6	61	19,2	77	24,2
24	Mesleki Eğitim Merkezinde verilen teorik eğitim ile işyerinde verilen pratik eğitim birbirine paralel olarak verilmektedir	166	52,2	90	28,3	62	19,5
25	Çıraklık sözleşmesi çırakları iş yerine motive etmektedir	222	69,8	44	13,8	52	16,4
26	Çıraklara eğitim veren ustalar usta öğretici belgesine sahiptir	152	47,8	76	23,9	90	28,3
27	Çıraklıklar gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarından oluşmaktadır	161	50,6	61	19,2	96	30,2
28	Çıraklıkların velileri çocukları ile ilgilenmektedir	110	34,6	121	38,1	87	27,4
29	Çırakların suça karışma oranı yüksektir	79	24,8	154	48,4	85	26,7

Araştırma kapsamına alınan ve işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezi öğrencilerine yönelik görüşleri “İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Öğrencilerine Yönelik Görüşlerini Belirleme Anketi”ne verdikleri cevapların dağılımları Tablo 1’de verilmiştir. Tablo 1’deki bulgular “Evet” seçeneğine göre incelendiğinde, işveren ve usta öğreticilerin %71,1’nin “Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir” ifadesinde bu seçeneği işaretleyerek, öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeylerini meslek öğrenmek için çoğunlukla yeterli görmüşlerdir. Bununla birlikte işveren ve usta öğreticilerin %64,5’i “Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenmek için uygundur”, %67,3’ü “Çırakların işyerlerindeki statüleri onları memnun etmektedir”, %69,5’ i “Mesleki Eğitim Merkezinde öğrencilerin (çırakların) almış oldukları teorik eğitim yeterlidir”, %65,1’i “Çırakların çalışma ortamları sağlıklıdır”, %64,8’i “Çıraklar çalışma ortamlarında bazı risklerle karşılaşmaktadır”, % 59,1’i “Çırakların sosyal yaşamları iş performansını etkilemektedir”, % 61,9’u “Çıraklar daha üst öğrenim kurumlarına devam etmekte isteklidirler”, % 62,3 “Çıraklar arasında zararlı madde kullanımı (sigara vb.) yaygındır”, % 69,8 “Çıraklık sözleşmesi çırakları iş yerine motive etmektedir” ifadelerine evet seçeneğini işaretleyerek yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir.

İşveren ve usta öğreticilerin “Hayır” seçeneklerine verdikleri cevaplar incelendiğinde, %39,9’u “Öğrenciler Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir”, 40,3’ü “Öğrencilerin (çırakların) işyerlerindeki çalışma süreleri yeterlidir”, %52,5 “Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri seçmektedir”, %45,9 “İşyerlerindeki beceri eğitimi çırakların gelişimi için yeterlidir”, % 48,4 “Çırakların suça karışma oranı yüksektir” seçeneklerinde “hayır” seçeneğini işaretlemişlerdir.

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

2- İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Araştırma kapsamına alınan işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla X^2 (Kay-Kare) analizi yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerine Yönelik Görüşlerindeki Farklılaşmaya İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

İşveren ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Merkezinden Gelen Öğrencilere Yönelik Görüşleri	X^2	sd	P	Anlamlılık
1 Çıraklar Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir	30,002	2	,001	p<0,05*
2 Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir	30,832	2	,001	p<0,05*
3 Öğrencilerin (çırakların) işyerlerindeki çalışma süreleri yeterlidir	30,002	2	,001	p<0,05*
4 Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri seçmektedir	25,946	2	,001	p<0,05*
5 Mesleki Eğitim Merkezine devam eden öğrenciler (çıraklar) sık sık mesleklerini değiştirmektedirler	22,494	2	,001	p<0,05*
6 Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenmek için uygundur	34,047	2	,001	p<0,05*
7 Çıraklar beceri eğitimi gördükleri işyerlerini sahiplenmektedirler	1,781	2	,410	p>0,05
8 Çırakların işyerlerindeki statüleri onları memnun etmektedir	27,775	2	,001	p<0,05*
9 İşyerlerindeki beceri eğitimi çırakların gelişimi için yeterlidir	17,053	2	,001	p<0,05*
10 Mesleki Eğitim Merkezinde öğrencilerin (çırakların) almış oldukları teorik eğitim yeterlidir	30,861	2	,001	p<0,05*
11 Usta ve usta öğreticilerin el becerisi öğretimi yeterlidir	5,277	2	,071	p>0,05
12 İşyerlerinde çıraklara tanınan sosyal haklar yeterlidir	,328	2	,849	p>0,05
13 Çırakların çalışma ortamları sağlıklıdır	2,372	2	,305	p>0,05
14 Çıraklar çalışma ortamlarında bazı risklerle karşılaşmaktadır	11,545	2	,003	p<0,05*
15 Çırakların işyerlerindeki yapmış oldukları işler mesleki becerilerini geliştirmeye yöneliktir	38,830	2	,001	p<0,05*
16 Çırakların sosyal yaşamları iş performansını etkilemektedir	19,095	2	,001	p<0,05*
17 Çırakların aile yaşamları iş performansını etkilemektedir	,266	2	,876	p>0,05
18 Çırakların sosyo-ekonomik durumları iş performansını etkilemektedir	41,120	2	,001	p<0,05*
19 Çırakların daha üst öğrenim kurumlarına devam etmekte isteklidirler	12,371	2	,002	p<0,05*
20 Çıraklıklar örgün eğitimde başarılı olamadıkları için iş eğitimi almaktadırlar	16,815	2	,001	p<0,05*
21 Çıraklar ihtiyaç hissedilen ara iş gücünü karşılamak için işe alınmaktadırlar	22,158	2	,001	p<0,05*
22 Çıraklar zararlı madde kullanımı (sigara vb.) yaygındır	22,071	2	,001	p<0,05*
23 Mesleki Eğitim Merkezi çırakların sağlık sigortası giderlerini karşılamaktadır	2,227	2	,001	p<0,05*
24 Mesleki Eğitim Merkezinde verilen teorik eğitim ile işyerinde verilen pratik eğitim birbirine paralel olarak verilmektedir	34,171	2	,001	p<0,05*
25 Çıraklık sözleşmesi çırakları iş yerine motive etmektedir	3,220	2	,200	p>0,05

İşıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

26	Çıraklara eğitim veren ustalar usta öğretici belgesine sahiptir	10,064	2	.007	p<0,05*
27	Çıraklıklar gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarından oluşmaktadır	18,461	2	.001	p<0,05*
28	Çıraklıkların velileri çocukları ile ilgilenmektedir	46,463	2	.001	p<0,05*
29	Çırakların suça karışma oranı yüksektir	11,054	2	.004	p>0,05

İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinde fark olup olmadığına ilişkin Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde “Çıraklar Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir” ($X^2=30,002$, $sd=2$, $p<.05$), “Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir” ($X^2=30,832$, $sd=2$, $p<.05$), “Öğrencilerin (çırakların) işyerlerindeki çalışma süreleri yeterlidir”, ($X^2=30,002$, $sd=2$, $p<.05$), “Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri seçmektedir”, ($X^2=25,946$, $sd=2$, $p<.05$), “Mesleki Eğitim Merkezine devam eden öğrenciler (çıraklar) sık sık mesleklerini değiştirmektedirler”, ($X^2=22,494$, $sd=2$, $p<.05$), “Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenme için uygundur”, ($X^2=34,047$, $sd=2$, $p<.05$), “Çırakların işyerlerindeki statüleri onları memnun etmektedir”, ($X^2=27,775$, $sd=2$, $p<.05$), “Mesleki Eğitim Merkezinde öğrencilerin (çırakların) almış oldukları teorik eğitim yeterlidir”, ($X^2=30,861$, $sd=2$, $p<.05$), “Çıraklar çalışma ortamlarında bazı risklerle karşılaşmaktadır”, ($X^2=11,545$, $sd=2$, $p<.05$), “Çırakların işyerlerinde yapmış oldukları işler mesleki becerilerini geliştirmeye yöneliktir”, ($X^2=38,830$, $sd=2$, $p<.05$), “Çırakların sosyal yaşamları iş performansını etkilemektedir”, ($X^2=19,095$, $sd=2$, $p<.05$), “Çırakların sosyo-ekonomik durumları iş performanslarını etkilemektedir”, ($X^2=41,120$, $sd=2$, $p<.05$), “Çıraklıkların velileri çocukları ile ilgilenmektedir”, ($X^2=46,463$, $sd=2$, $p<.05$), maddelerinde anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur.

İşveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinde fark çıkan maddelere verdikleri cevapların frekans dağılımları incelendiğinde “Çıraklar Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir” işverenlerin 54’ü, usta öğreticilerin ise 74’ü evet cevaplarını vermişlerdir. “Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir” maddesine işverenlerin 96’sı, usta öğreticilerin 127 evet seçeneğini işaretlemişlerdir. “Öğrencilerin (çırakların) işyerlerindeki çalışma süreleri yeterlidir” işverenlerin 62’i, usta öğreticilerin 76’sı, “Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri

seçmektedir” işverenler 35’i usta öğreticilerin 59’u, “Mesleki Eğitim Merkezine devam eden öğrenciler (çıraklar) sık sık mesleklerini değiştirmektedirler”, işverenlerin 80’i, usta öğreticilerin 125’i, “Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenmek için uygundur” işverenlerin 80’ si, işverenlerin 125’i evet cevabını vermişlerdir. Anlamli fark çıkan maddeler incelendiğinde usta öğreticilerin daha olumlu ve öğrencilerin lehine olan görüşler belirttikleri görülmektedir.

Tartışma

Türkiye’de mesleki eğitim alanında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu okullara öğrenci yönlendirilmesinde ve bu okulların bünyesinde öğrenci devamı sağlanmasında güçlükler ortaya çıkmaktadır. Bu güçlerden birisi de mesleki eğitim merkezlerine devam eden ve ikili eğitime tabi olan öğrencilerin okul ile işyeri arasında yaşadığı uygulama farklılıklarıdır. Bu araştırmanın temel amacını oluşturan işveren ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşleri ve işveren ve usta öğretici görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığıdır. Elde edilen bulgular incelendiğinde işverenler ve usta öğreticilerin %71,1’i “Mesleki Eğitim Merkezinden gelen öğrencilerin (çırakların) eğitim düzeyleri meslek öğrenmeleri için yeterlidir” yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgu (Gürer, Gökaya ve Şeker, 2005) yaptıkları çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Araştırmacıların elde ettikleri bulgulara göre usta öğreticileri %38,4 çırakların ilköğretim mezunu, %54,4’ü ise ilköğretim mezunu olmalarını istemektedirler. Diğer taraftan Nogay (2007) çalışmasında ilköğretim 8 yıla çıkartılmasının işletmelerin ihtiyacı olan çırakların azalmasına neden olduğu ve 15 yaşın çırak olmaya elverişli olmadığını belirtmiştir. İşveren ve usta öğreticilerin %67,3’ü “Çırakların işyerilerindeki statüleri onları memnun etmektedir”, yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgu (Türker 2001; MEB, 1996) bulguları ile paralellik göstermektedir. İşveren ve usta öğreticilerin %69,5’ i “Mesleki Eğitim Merkezinde öğrencilerin (çırakların) almış oldukları teorik eğitim yeterlidir”, görüşünü belirtmişlerdir. Abay (2002) çalışmasında öğretmen ve usta öğreticiler teorik bilgilerin öğrenciler tarafından kısmen uygulandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu araştırmanın bulgusu ile paralellik benzerlik göstermektedir. Özgüven (1995), ustalar; yapılan eğitimin gerekli laboratuvar, araç-gereç bulunmaması ve derslerin sadece teorik yapılması nedeniyle böyle bir eğitim programının yeterli olmadığını, öğretmenler ise çırakların eğitiminde en önemli hususun ustaların ilgisizliği, bunun yanında idari ve fiziki yetersizlikler, denetimin bulunmaması olduğunu belirtmişlerdir. Koçer (2004) mesleki eğitimde teorik eğitimin yetersiz olması, okutulan müfredatın güncel

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

olmaması işgücü piyasasının talep ettiği nitelikte, değişen bilgi ve beceriye sahip ara işgücü yetiştirilememesine neden olduğunu belirtmiştir; ancak bu bulgular araştırmanın bulgusunu desteklememektedir. İşveren ve usta öğreticilerin %65,1'i "Çırakların çalışma ortamları sağlıklıdır", görüşünü belirtmişlerdir. Işıklar (2007)'in çalışmasında 8. sınıf öğrencilerin çıraklık eğitimine yönelik olumsuz görüşleri içerisinde çıraklık eğitiminde çalışma koşullarının sağlıksız olduğu sonucuna ulaşmıştır; bu bulgu araştırmanın sonucu ile paralellik göstermemektedir. İşverenler ve usta öğreticiler % 59,1'i "Çırakların sosyal yaşamları iş performansını etkilemektedir" görüşünü belirtmişlerdir. Işıklar (2007) ve Dikmen (2007) düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarını para getiren mesleklere yönlendirdikleri, çırakların ailelerinin sahip olduğu sosyal yaşam düzeyi onların yaşam kalitesini etkilediği belirtilmiştir. Benze İşverenler ve usta öğreticiler % 61,9'u "Çırakların daha üst öğrenim kurumlarına devam etmekte isteklidirler" seçeneğine yüksek düzeyde olumlu görüş belirtmişlerdir. Türker (2001) çalışmasında çırak öğrencilerin imkan olduğu takdirde %66'sının bir üst öğrenime devam etmek istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

İşverenler ve usta öğreticilerin % 62,3'ü "Çıraklar zararlı madde kullanımı (sigara vb.)" maddeleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Özşahin (1998) araştırmasında çıraklık eğitimi gören öğrencilerin % 44,8'inin sigara, % 26,8 alkol, % 5,3 tiner, bali vb. uçucu madde ve % 2,3'ünün uyuşturucu madde kullandıklarını belirtmiştir. Bu görüş işveren ve usta öğreticilerin görüşleri ile paralellik göstermektedir. İşverenler ve usta öğreticilerin %39,9'u "Öğrenciler Mesleki Eğitim Merkezine düzenli bir şekilde devam etmektedir" yönünde görüş belirtmişlerdir. Türker (2001) çalışmasında çıraklık öğrencilerinin %28'inin işyeri değişikliği yaptığı sonucu ile paralellik göstermektedir. İşverenler ve usta öğreticilerin %52,5'i "Mesleki Eğitim Merkezine kayıt yaptıran öğrenciler (çıraklar) mesleklerini kendileri seçmektedir" görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Türker (2001) çalışmasında çırak öğrencilerin mesleklerini ailelerinin seçtiğini, Işıklar (2007) ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mesleki eğitimi tercih etmeme nedenleri arasında mesleklerini kendilerinin seçememesi olduğunu, Leung, Wright ve Foster (1987) ebeveynlerin, çocuklarının kariyer seçimleri üzerinde etkili olduklarını gözlemiştir. Bu sonuçlar araştırmanın bulgusunu destekler niteliktedir. Araştırma Kay-Kare bulgularına göre değerlendirildiğinde ölçme aracının bir maddesinde işverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezi öğrencilerine bakışlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. İşveren ve usta öğreticilerin "Öğrencilerin (çırakların) işyerilerindeki çalışma

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

süreleri yeterlidir” maddesindeki görüşleri anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. İşverenlerin 62’si, usta öğreticilerin 76’sı, çalışma sürelerinin yeterli, diğer işverenler ve usta öğreticiler ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Yasal olarak çıraklık eğitimi öğrencilerinin 3308 sayılı kanuna göre günde en fazla 7,5 çalıştırılmaları gerekmektedir. Türker (2001) çalışmasında çırak öğrencilerin %59’unun günlük 9-10 saat çalıştıklarını belirlemiştir. Bu bulgu usta öğreticilerin mesleki eğitim öğrencilerine yönelik görüşlerini desteklemektedir. İşveren ve usta öğreticilerin “Çırakların mesleğe başlama yaşı meslek öğrenmek için uygundur” maddesine verdikleri cevaplarda da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu fark usta öğreticilerin lehinedir. Usta öğreticiler çırakların meslek öğrenmek için yaşlarının daha uygun olduğu görüşünü belirtmişlerdir. İşverenlerin ve usta öğreticilerin “Çıraklar ihtiyaç hissedilen ara iş gücünü karşılamak için işe alınmaktadırlar” maddesine verdikleri cevaplar incelendiğinde işverenlerin lehine bir fark görünmektedir. Türker (2001) çalışmasında işverenlerin çırak istihdamının sebepleri arasında çırakların sigorta ile vergiden muaf olmaları, ekonomik olarak daha az masraf gerektirmeleri ve kolay idare edilebilir olmalarından dolayı daha çok tercih edildiklerini belirlemiştir. Bu sonuç araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. İşverenlerin ve usta öğreticilerin “Çıraklıklar gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarından oluşmaktadır” maddesinde usta öğreticilerin lehine bir fark bulunmuştur. Dikmen (2007), (Işıklar, 2007) ve Ploşel (2010) mesleki eğitimi akademik yönden düşük öğrenciler ve alt gelir grubundan öğrenciler tercih etmekte olduğunu belirlemişlerdir. Bu araştırmacıların sonuçları araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak mesleki eğitim merkezleri çalışanlarına, işveren ve usta öğreticileri ve ilköğretim okullarında mesleki yönlendirme yapan okul psikolojik danışmanlarına olarak şu öneriler sunulabilir: Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu “nitelikli personel” ihtiyacını karşılamak ilköğretim sonrası eğitime devam etmek istemeyen bireyler için iyi bir alternatif olması açısından Mesleki Eğitim Merkezlerinin etkili bir şekilde tanıtılmasına ihtiyaç vardır. Mesleki eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin işyerleri ile iletişim, sosyal paylaşımlarını arttıracak etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin mesleki farkındalıklarını arttıracak faaliyetler uygulamaya konulmalıdır. Mesleki eğitimin ülke kalkınmasındaki önemini anlatacak programlar düzenlenmelidir.

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

KAYNAKÇA

- Abay, A. R. (2002). Çırak Öğrencilerin Sorunları Bostancı Çıraklık Eğitim Merkez Öğrencileri Örneği, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4,107-139.
- Altuncı, T.Y., Salman, C. ve Doğan, M. Z. (2009, Haziran). Mesleki Eğitimin Sorunları ve Yeni Bir Model Arayışı. Antalya: 1.İnşaat Mühendisleri Sempozyumu.
- Anapa, S. (2008). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye’de Teknik ve Mesleki Eğitim. M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Dikmen, S.(2007). *Orta öğretimde mesleki ve teknik eğitim tercihine etki eden etkenlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2001b). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ortaöğretim: Genel Eğitim, Mesleki Eğitimi, Teknik Eğitim, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, s 85.
- Erdem, C. (1999). *16. Milli Eğitim Şurası: Konuşmalar, Görüşler, Kararlar ve Raporlar*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi,
- Fer, S. (2000), “Modüler Programlama Yaklaşımı ve Bir Öneri”, *Milli Eğitim*, 147, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/fer.htm>.
- Gürer, G., Gökkaya, H. ve Şeker, U. (2005). 4306 Sayılı Kesintisiz Temel Eğitim Kanununun Çıraklık Eğitimine Etkileri, *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 19-23.
- Işıklar, A. (2007). Bir Grup Rehberliği Programının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Çıraklık Eğitimine Yönelik Görüşlerine Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi. Konya.
- Kazu, I. Y. (2001). Çıraklık Eğitiminde Sorunlar, *Öğretmen Dünyası Dergisi*, 254(22), 7-12.
- Kenar, N. (2005). Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi. *Mercek Dergisi*. 10(40), 60-95.
- Koçel, T. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitim Gerçeği, Sorunlar ve Öneriler. *Mercek Dergisi*. 9(36), 100-107.
- Leung, J. J., Wright, B. W., ve Foster, S. F, (1987). Perceived parental influence and adolescent post-secondary career plans. *High-School Journal*. 70, 173-179.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1996). *Türkiye’de Mesleki-Teknik ve Gelir Getirici Yetişkin Eğitimi Çalışmalarını İnceleme Projesi (Son Rapor)*, Ankara, Teksir Yayını, s.72.
- Nogay, S. (2007). Türkiye’de Mesleki Eğitimin Sorunu ve Çözüm Önerisi. Ankara: Mesleki ve Teknik Öğretim Derneği Genel Merkezi.
- Ongun, T. (2007). Avrupa İstihdam Stratejisi ve Genç İşsizliği. TİSK Akademi, 2(1), 19. Ankara.
- Özgüven, S. (1995). 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununun Erzurum Çıraklık Eğitimi Merkezindeki Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.
- Özşahin, A. (1998). Denizli Vali Necati Bilican Çıraklık Eğitim Merkezi’nde Okuyan Çıraklarda Psikoaktif Madde Kullanımı. P.Ü. Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, Denizli.
- Polesel, J. (2010). Vocational education and training (VET) and young people. The pathway of the poor? *Education and Training*. 52(5), 415-426.
- Savaşır, R. (1999). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Küçük ve Orta Boylu İşletmeler Açısından İstihdam Politikaları, Kamu-İş Yayınları, Ankara.

İşıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

Sönmez, M. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*. 33(147).

TİSK (2004). Mesleki Eğitim Sistemimiz ve İşletmelerdeki Beceri Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu. http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp*sbj=ic&1171

TUBİTAK (2005). Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi, Eğitim ve İnsan Kaynakları Sonuç Raporu ve Strateji Belgesi, Ankara. http://www.fen.bilkent.edu.tr/hakoglu/ymfec/EIK_Sonuc_Raporu_Belg_corr.pdf.

Türker, A. (2001). Çıraklık Eğitimi Merkezlerinde Tesisatçılık Meslek Dalının İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Ünal, L. I. (1988). Türkiye’de Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki ve Teknik Eğitimin Ekonomik Değeri. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(87), 97.

<http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=1169>; 06.04.2011:16:20

EK-1:

Extended Abstract

Introduction: This is the age of being specialist in a subject and technological progress. This progress is possible with capacity, talented, vocational and technical educated people (Erdem, 1999). Individuals' vocational choices deeply affect all sides of their whole life. Nowadays, vocational education carries out the pattern of apprentice – monitorial – master which was applied by government and private enterprises called as “cooperative model” that vocational norms and documents are organized by government – employer – employee organizations together. There is serious disparity between labor demand and labor supply. The reasons of the disparity are educational programs in vocational institutes, and disparity between technical labor and labor market's needs which are grown by these programs (Ünal, 1988). Due to the fact that vocational education and school curriculum are not updated, intermediate labor, which has some qualifications such as variable instructions and skills was demanded by labor market, may not be produced (Kenar, 2005). A flexible program to combine formal education with informal education and secondary education with higher education can't be established. Authorities in local level are not enough, practicing program is not consistent with environmental needs and too many employees are trained for the fields of limited employment possibilities (Fer, 2000). Tasks should be shared between vocational schools and managements (Anapa, 2008). Conceptions of employers and master instructors about students from vocational education centers are getting important.

Objective: In the present study, it is aimed to investigate the conceptions of employers and master instructors about students from vocational education centers. For this purpose;

1. What are the conceptions of employers and master instructors about students from vocational education center?
2. Are there significant differences between conceptions of employers and master instructors about students from vocational education centre?

Material and Methods: Workgroup of the study comprises totally 318 people, including 158 employers (%49,7) and 160 master instructors (%53,3) who work in the industry districts in Kayseri and Sakarya cities, in 2011. These cities are selected as they have organized industry districts. Individuals in sample are distinguished by random method.

Işıklar, A., Şar, A. H., Koç, M. (2011). İşverenler ve usta öğreticilerin mesleki eğitim merkezlerinden gelen öğrencilere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

Data Gathering Methods: Data is collected via personal information form and determining conceptions of employer and master instructors on students in vocational education survey.

Results and Discussion: The study shows that %71,1 of employers and master instructors indicated their ideas as students (apprentice) come from vocational center, have enough education level to learn vocation. This data (Gürer, Gökkaya ve Şeker, 2005) has similarities with their studies. According to data of researchers, %38,4 of master instructors demand apprentices who graduated from primary school, %54,4 of master instructors demand apprentices who graduated from secondary education. %65,1 of master instructors stated that “work environment is healthy”. Işıklar (2007) found data about “the work environment is unhealthy” in the study of 8th grades students’ negative conceptions in apprentice education. This data is not similar with research result. %59,1 of employers and master instructors stated that “apprentices’ social life affects their work performance”. Işıklar (2007) and Dikmen (2007) indicated that families, which have lower socio – economical status, orient their children to moneymaker jobs, and these socio – economic status affect quality of their life. %61,9 of employers and master instructors stated high rated positive idea to “ apprentices are willing to continue upper education”.